

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2023/1438
Toplantı Tarihi/Sayısı : 22.8.2024/44
Karar Numarası : 2024/786
Başvuran : R. İ.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Ereğli T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın; yaşadığı diz rahatsızlığı ile ilgili olarak kendisine yeterli tedavi imkanının sağlanmadığı, hastane sevklerinin uzun sürdüğü ve olması gereken ameliyat geciktiği için durumunun kötüleştiği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle:

- a. Sağ dizinde ödem oluşmasından dolayı Kurum revirinde muayene olduğunu ve muayene sonucunda Ereğli Devlet Hastanesine sevk edildiğini,
- b. Tedavisinin uzun bir süre yapılmadığını ve şikayeti üzerine tedaviye başlanıldığını, 15 günlük tedavi sürecinin sonuç vermemesi üzerine ameliyat yapılmasına karar verildiğini ancak 6 ay geçmesine rağmen ameliyat yapılmadığını ve durumunun kötüleştiğini,
- c. Yaşadığı bu sağlık sorununun tedavisi hususunda gerekli ilgi ve özenin gösterilmediğini, hastane sevklerinin geç yapıldığını iddia etmektedir.

3. Muhatap Ereğli T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle:

- a. Başvuranın diz rahatsızlığı ile ilgili olarak Kurum revirinde muayenesi yapıldıktan sonra Ereğli Devlet Hastanesi Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Polikliniğine sevk edildiği ve bir süre kendisine fizik tedavi uygulandığı,
- b. Tedavi görmesine rağmen ağrıları devam ettiği için Ereğli Devlet Hastanesi Ortopedi Polikliniğine sevk edildiği ve sevk sırasının gelmesinin beklendiği, bu aşamada ameliyat olması gerektiğine dair herhangi bir tıbbi tespit bulunmadığı,
- c. Diş rahatsızlıkları ile ilgili olarak; 25/1/2023 tarihinde Kurum revirinde, 25/1/2023, 13/2/2023, 28/2/2023, 6/3/2023 ve 10/3/2023 tarihlerinde Ereğli Ağız ve Diş Sağlığı Merkezinde muayenesinin yapıldığı,
- ç. Enfeksiyon hastalıkları ile ilgili olarak; 8/11/2023 tarihinde Kurum revirinde, 1/2/2023 tarihinde Ereğli Devlet Hastanesinde muayenesinin yapıldığı,

d. Kulak burun boğaz rahatsızlıkları ile ilgili olarak; 30/1/2022, 18/5/2022 ve 31/3/2023 tarihlerinde Kurum revirinde, 4/2/2022, 20/10/2022, 22/12/2022, 20/2/2023, 6/4/2023 ve 17/4/2023 tarihlerinde Ereğli

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Devlet Hastanesinde muayenesinin yapıldığı,

e. Fiziksel tıp ve rehabilitasyon ile ilgili olarak; 4/1/2022, 6/4/2022, 13/4/2022 ve 31/8/2022 tarihlerinde Kurum revirinde, 30/1/2020, 12/1/2022, 20/4/2022 ve 8/11/2022 tarihlerinde Ereğli Devlet Hastanesinde muayenesinin yapıldığı,

f. Beyin ve sinir cerrahisi ile ilgili olarak; 15/2/2022 tarihinde Kurum revirinde, 17/6/2022 tarihinde Ereğli Devlet Hastanesinde muayenesinin yapıldığı,

g. Nöroloji ile ilgili olarak; 21/5/2021 ve 22/11/2021 tarihlerinde Kurum revirinde, 23/9/2021, 21/12/2021 ve 22/8/2022 tarihlerinde Ereğli Devlet Hastanesinde muayenesinin yapıldığı,

ğ. Psikiyatri ile ilgili olarak; 20/12/2021 tarihinde Kurum revirinde, 27/12/2021 ve 30/9/2022 tarihlerinde Ereğli Devlet Hastanesinde muayenesinin yapıldığı,

h. Acil tıbbi rahatsızlıklarıyla ilgili olarak; 22/7/2022, 19/11/2022 ve 7/4/2023 tarihlerinde Ereğli Devlet Hastanesinde muayenesinin yapıldığı,

ı. Hastanede yaşanan yoğunluktan ötürü sevklerde gecikmeler yaşanabildiği, acil durumlar dışında sevklerin belirli bir planlama dahilinde gerçekleştirildiği, başvurularla ilgili sağlık işlemlerinin de bu planlamalar dahilinde gerçekleştirildiği ve bu hususta gerekli hassasiyetin gösterildiği ifade edilmektedir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından kanuni süre içerisinde yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesine göre;

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.

(...)

Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz.

(...)"

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

7. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuruyapabileceği hükme bağlanmıştır.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön inceleme yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasına göre;

"Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur..."

9. Mezkûr Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesine göre;

"(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

12. *"Bir ceza infaz kurumunun sağlık hizmetleri en azından düzenli ayakta konsültasyon ve acil durumlarda tedavi sunabilmelidir (elbette kurumlarda genellikle yataklı hastane tipi bir birim de mevcut olabilmektedir). Her mahpusa yetkin bir dış hekimi de hizmet sunmalıdır. Bunun dışında, ceza infaz kurumu doktorları uzmanların hizmetlerinden yararlanabilmelidir. Acil durum tedavisine gelince, her zaman bir doktor nöbette olmalıdır. Ayrıca ilk yardım sunabilecek yetkinliğe, tercihen de hemşirelik niteliklerine sahip bir kişinin her zaman ceza infaz kurumu sınırları içinde bulunması gereklidir. Ayakta tedavi, uygun olan hallerde sağlık bakım personeli gözetiminde yapılmalıdır. Birçok durumda, devam eden bakımın mahpusun inisiyatifine bırakılması yeterli değildir."* (Avrupa İşkenceyi ve İnsanlık Dışı veya Aşağılayıcı Muamele ve Cezayı Önleme Komitesi (CPT), 3'üncü Genel Rapor, CPT/Inf(93)12, para. 35).

13. *"Mahpusların hastaneye yatırılması ya da bir uzman tarafından hastanede muayene edilmesi gerektiğinde, hasta sağlık durumunun gerektirdiği aciliyette sevk edilmelidir."* (CPT, 3'üncü Genel Rapor, CPT/Inf(93)12, para. 37).

14. *"Alıkonulan kişiler, alıkonulmanın doğasından kaynaklanan koşullar nedeniyle savunmasız bir konumdadır. Bu nedenle onların doğrudan ya da dolaylı olarak kötü muamele teşkil edecek tutumlardan korunması konusunda idarenin pozitif yükümlülüğü bulunmaktadır. Kişinin fiziksel refahı ve kişiye sunulacak tıbbi koruma da idarenin pozitif yükümlülüğü kapsamında değerlendirildiğinde; mahpusların alıkonulmanın doğasından kaynaklanan zorlukların dışında zorluk ve sıkıntı yaşamaması, insan onuruna uygun bir şekilde sağlıklarının korunması ve gereken tedavi hizmetlerine tam ve zamanında erişebilmesi gereklidir."* (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi [AİHM], Kudla/Polonya, B. No: 30210/96, 26/10/2000, para. 94).

15. *"Ancak, bir eylemin Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasının kapsamına girebilmesi için minimum bir ağırlık düzeyine ulaşmış olması gerekir. Bu asgari eşiğin aşılmış aşılmadığının belirlenmesinde her olayın somut özellikleri dikkate alınarak bir değerlendirme yapılır. Bu bağlamda muamelenin süresi, fiziksel ve manevi etkileri ile mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi faktörler önem taşımaktadır."* (Anayasa Mahkemesi [AYM], Tahir Canan, B. No: 2012/969, 18/9/2013, para. 23).

16. Somut başvuruda, başvuranın; kendisine yeterli tedavi imkanının sağlanmadığı, hastane sevklerinin uzun sürdüğü ve olması gereken ameliyat geciktiği için durumunun kötüleştiği iddialarına karşılık muhatap Kurum tarafından; başvuranın tedavisi için gereken işlemlerin yapıldığı, Hastanede yaşanan yoğunluktan ötürü sevklerde gecikme yaşanabildiği, başvuranın ameliyat olması gerektiğine ilişkin herhangi bir tıbbi tespitinin bulunmadığı ifade edilmektedir.

17. 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "Hükümlünün muayene ve tedavi istekleri" başlıklı 71'inci maddesinin birinci fıkrasına

göre; "Hükümlü, beden ve ruh sağlığının korunması, hastalıklarının tanısı için muayene ve tedavi olanaklarından, tıbbî araçlardan yararlanma hakkına sahiptir. Bunun için hükümlü öncelikle kurum revirinde, mümkün olmaması hâlinde Devlet veya üniversite hastanelerinin mahkûm koğuşlarında tedavi ettirilir."

18. 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik’in “Hükümlülerin hastaneye sevki ile hastanelerde muayene ve tedavileri” başlıklı 99’uncu maddesinin birinci ve ikinci fıkralarına göre; “Hükümlünün sağlık nedeniyle bir hastaneye sevkine gerek duyulduğunda durum, cezaevi tabibi tarafından bir raporla derhal kurum en üst amirine bildirilir. Kurumda tedavisi mümkün olmayan hastalığı bulunan hükümlülerin muayene ve tedavileri devlet ve üniversite hastanelerinde gerçekleştirilir. Hükümlülerin yatarak tedavileri bunlar için ayrılan hükümlü koğuşlarında yapılır. Hükümlü koğuşu yoksa tedavileri dış güvenlikten sorumlu güvenlik görevlileri tarafından gerekli önlemler alınarak hastanelerin diğer birimlerinde yapılır.”

19. Başvuru kapsamında incelenen belgelerden, başvuranın diz rahatsızlığı ile ilgili olarak Kurum revirinde ve Ereğli Devlet Hastanesi Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Polikliniğinde muayenelerinin gerçekleştirildiği, bunun dışında; diş rahatsızlıkları, kulak burun boğaz rahatsızlıkları, enfeksiyon hastalıkları, beyin ve sinir cerrahisi, nöroloji, psikiyatri ve acil tıbbi rahatsızlıklar ile ilgili olarak muhtelif tarihlerde Kurum revirinde ve hastanede muayene ve tedavilerinin gerçekleştirildiği anlaşılmıştır. Başvuranla ilgili olarak gerçekleştirilen sağlık işlemlerinde kötü muamele oluşturacak seviyede bir aksamanın söz konusu olmadığı, başvuranın gerekli muayene ve tedavilere erişiminin sağlanmış olduğu, bu doğrultuda herhangi bir hak ihlalinin mevcut olmadığı değerlendirilmiştir.

20. Sonuç olarak yukarıda açıklanan nedenlerle başvurudaki iddialar kapsamında hak ihlali bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

22/8/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TIRYAKI
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Üye